

התפתחות מחירי הצריכה הפרטית לפי רכיבי עלות ראשיים, 1964 עד 1977

צבי אורבך *

עיקר הממצאים

עבודה זו מציגה שיטה לניתוח מחירי הצריכה הפרטית לפי רכיבי העלות, ואומדנים לכך. מחירי הצריכה הפרטית נאמדים באמצעות מדידת מחירי הסחורות והשירותים הנצרכים במשק, ושקלולם במשקלות, המבוססים על תוצאות סקר הוצאות המשפחה ("מדד המחירים לצרכן") או שקלול בעזרת נתונים שנתיים מצרפיים ("מדד מחירי הצריכה הלאומית"). אמידה זו מאפשרת לבחון את התפתחות המחירים בין תקופות שונות ובין מוצרים שונים (כלומר התפתחות מחירים יחסיים). להשלמת התמונה יש לבחון גם את שינויי המחירים ברכיבי העלות.

כדי לבדוק את הקשר בין השינוי במחירי המוצרים השונים לבין השינוי במחירי התשומות ורכיבי המסים העקיפים, יש לפרק את מחיר המוצר לפי התמורה, שקיבלו גורמי הייצור הראשוניים (עבודה, הון ויבוא) שהשתתפו בייצורו, בתוספת תשלומי המסים העקיפים והסובסידיות.

בדיקת הקשר עשויה לסייע בהסבר שינויי המחירים בעבר, ולעתים היא מאפשרת לזהות את סוג האינפלציה (דהיינו, אינפלציה של ביקוש או של הוצאות), ועשויה אף לשמש ככלי עזר לחיזוי שינויי מחירים בעתיד. בשלב זה ניתן לאמוד את מחירי הצריכה הפרטית באמצעות מחירי העלויות רק על סמך נתונים שנתיים. במשך התקופה הנסקרת בעבודה זו, בשנים 1964 עד 1977, עלו מחירי הצריכה הפרטית פי 7. עליית המחירים היתה מהירה יותר בשנים 1973 עד 1977 — קצב שנתי ממוצע של כ-35 אחוזים, בעוד שבשנים 1964 עד 1973 הגיע הקצב השנתי הממוצע ל-8 אחוזים.

שכר העבודה בסקטור העסקי עלה בתקופה הנסקרת פי 10, והשכר ליחידת תפוקה (הבוחר את השפעת השכר על המחירים) פי 7.5. שכר העבודה במוסדות ללא כוונת רווח עלה פי 9. הרמה הממוצעת של השכר בסקטור הציבורי היתה גבוהה מאשר בסקטור העסקי מ-1954 עד 1973, אך המגמה השתנתה מ-1974, והשכר בסקטור העסקי היה גבוה יותר מבמלכ"ר.

בתקופה הנסקרת התייקר היבוא המיועד לצריכה הפרטית פי 9.5, ותרומתו לעליית מחירי הצריכה הפרטית היתה גבוהה ממשקל היבוא בסך עלויות הצריכה הפרטית.

* המחבר הוא כלכלן במחלקת המחקר של בנק ישראל. המחבר מודה למ' פרנקל ממחלקת המחקר ולפרופ' ר' גרונואווי' בן-פורת על הערותיהם המועילות, ולגב' ר' ישראל וא' שרון על עזרתן בעיבודי מחקר זה.

שיעורי המסים העקיפים נטו (מהצריכה הפרטית) עלו, מרמה של 18—19 אחוזים בשנים 1964 עד 1967, ל-22 אחוזים בשנים 1970 עד 1972, ול-25—26 אחוזים ב-1976 עד 1977. הדבר נבע מעלייה מהירה בשיעוריהם של מסי פעילות (מסים עקיפים למעט מסי רכוש), מצד אחד, ועלייה בשיעורי הסובסידיה וירידה בשיעורי מסי רכוש ורשויות, מצד שני.

התמורה ליחידת הון, הנאמדת כשארית (ראה להלן), עלתה בין השנים 1964 עד 1977 בקצב יחסי איטי — פי 3.5. העלייה האיטית נובעת מ"ספיגת" מחירים על-ידי ההון בשנים 1974 עד 1977.

בחלק הראשון של עבודה זו תובאנה ההגדרות וההנחות, ששימשו אותנו באמידה האמפירית. החלק השני מציג את הממצאים האמפיריים. לעבודה זו מצורפים ארבעה נספחים:

- א. חישוב משקלות הצריכה הפרטית.
- ב. מדדי מחירים של עבודה, המיועדת לצריכה הפרטית.
- ג. מדד ישיר של מחירי התמורה להון.
- ד. מדדי מחירים של יבוא, המיועד לצריכה הפרטית.

1. שיטות האמידה

א. השקלול

עליות המחירים ברכיבים השונים אינן שוות, ולכן יש למצע את עליות המחירים השונות בהתאם למשקל כל רכיב ורכיב בערך המוצר. לוחות תשומה-תפוקה מכילים את האינפורמציה על התפלגות רכיבי העלות לשנת 1968/69 (השנה שבה נאמדו הלוחות), והיות והם מתעדכנים מדי פעם, ניתן לעדכן גם את משקלות רכיבי העלות בצריכה הפרטית; לשנים שבהן לא עודכנו הלוחות, הנחנו שמשקלן של התשומות בייצור (עבודה בסקטור העסקי, יבוא תשומות, הון ומסים) הוא קבוע. משקל הקניות הישירות (יבוא ישיר, השכר במלכ"ר, וזקיפת דיור) הובא מדי שנה כפי שהיה בפועל.

לוח 1

משקלות ותת-פעמים של רכיבי עלות ראשים בצריכה הפרטית, 1968/69

תת-פעמים (יחידות)	הרכב (אחוזים)	
6	33	עבודה
1	24	הון
7	25	יבוא
1	11	דיור
3	7	מסים על ייצור מקומי (נטו)
18	100	סך הכול

העובדה, שמשקלות העלויות העקיפות קבועות במשך התקופה הנסקרת, עלולה להביא להטיה ; שהרי היצרנים עשויים לייצר לפי המקדמים הקבועים שהנחנו (ואז לא יהיו האומדנים מוטים), או, לחילופין, להשתמש בהרכב יעיל יותר של עבודה, הון ויבוא (במקרה זה תיווצר הטיה). בעבודה המוצגת נבנו מדדי מחירים לסך הצריכה ולרכיבים השונים, למעט ההון. מדד מחירי התמורה להון התקבל כמדד שארית, ולאור הדברים שנאמרו, עלול מדד מחירי ההון להיות מוטה כלפי מעלה (ראה להלן).

ב. מדדי המחירים של הרכיבים השונים

מדדי המחירים השונים נבנו על בסיס שנת 1969 (1969=100), בשל קרבתם לשנת העדכון של נתוני תשומה-תפוקה¹, ולמדד המחירים לצרכן, שבסיסו אף הוא שנת 1969. הרכיבים השונים שוקללו לפי מספר ענפים, בהתאם למשקלם בצריכה הפרטית. השינוי במחירים של הרכיבים השונים, המוצג כאן, מבטא שינוי מחיר העלות בצריכה הפרטית, ואינו דומה בהכרח לשינוי הממוצע בכלל המשק.

(1) עבודה

מדד מחירי העבודה, המופנית לצריכה הפרטית, נחלק לשני רכיבים עיקריים: מדד מחירי עבודה בסקטור העסקי, ומדד מחירי השכר במוסדות שלא למטרת רווח. מדד מחירי עבודה בסקטור העסקי הורכב משקלול של חמישה ענפים:

- (1) חקלאות, ייעור ודייג;
- (2) תעשייה, כרייה וחרושת;
- (3) בנייה, חשמל ומים;
- (4) תחבורה, אחסנה ותקשורת;
- (5) שאר הסקטור העסקי.

נתוני שכר העבודה נלקחים מן הסדרה "שכר למשרת שכיר" של הביטוח הלאומי. מצויה אף סדרה תחליפית, המתקבלת משילוב של נתוני השכר בחשבונאות הלאומית עם נתוני תעסוקה לפי סקרי כוח אדם, וסקרי משפחות. ההבדלים בין שתי הסדרות אינם מהותיים; נתוני סדרת השכר של החשבונאות הלאומית וסקרי כוח אדם גבוהים, בדרך כלל, מסדרת "שכר למשרת שכיר", כפי שמורה הלוח הבא:

1977	1976	1975	1974	1973	1972	1971	1970	1969	
622.3	414.2	295.8	204.3	152.3	121.9	116.7	102.8	100.0	נתוני הביטוח הלאומי
650.5	443.2	302.0	207.8	151.9	130.6	121.3	111.2	100.0	נתוני החשבונאות הלאומית וסקרי כוח אדם

¹ המשקלות שנאמדו מלוחות תשומה-תפוקה מתייחסים לשנת 1968/1969. הנחנו שמשקלות אלו תקפים לשנת 1969.

העדפנו להשתמש בנתוני הביטוח הלאומי, היות והשילוב בין נתוני החשבונאות הלאומית לבין סקרי כוח אדם יוצר מספר קשיים (בעיקר בשנים 1964 עד 1968)². נתוני שכר העבודה מייצגים את תקבולי העובדים. כדי לאמוד את השפעת השכר על המחירים, יש לנכות מהשינויים בשכר העבודה את השינויים בפריון, שכן הגידול בפריון מקוזז חלק מהלחץ על המחירים, הנובע מגידול השכר. השינויים בפריון נוכו משכר הסקטור העסקי בלבד (בשכר מלכ"ר לא נוכה הפריון, היות ואינו מוגדר בסקטור זה)³.

(2) יבוא

מחירי היבוא, המיועד לצריכה הפרטית, משתנים לפי השינוי בשער האפקטיבי (שינוי במחירים בחוץ לארץ, שינויים בשער החליפין הרשמי של הל"י, ושינויים בשיעורי המסים על היבוא).

היבוא המיועד לצריכה הפרטית חולק ליבוא תשומות ויבוא ישיר. יבוא התשומות חולק לחמש קבוצות — חקלאות, דלק, יהלומים, סחורות אחרות ושירותים. היבוא הישיר כולל יבוא ישיר של סחורות (לצריכה שוטפת ומוצרים בני קיימא) ויבוא ישיר של שירותים (נסיעות ישראלים לחוץ לארץ).

(3) מסים

המסים הם חלק מהמחיר לצרכן, ולכן יש לכלול אותם במסגרת זאת. את "מדד המסים" הגדרנו כמדד של המס (או הסובסידיה), המוטל על יחידה פיסית של צריכה פרטית מייצור מקומי. מדד המסים עשוי להשתנות כתוצאה משינוי בשיעורי המסים (או הסובסידיות), או כתוצאה משינוי מחיר המוצרים, שעליהם מוטלים המסים (והסובסידיות). לדוגמא, נניח שעל מוצר מסוים מוטלים מסים בשיעור של 10 אחוזים בתקופה א', ושיעור המס מועלה בתקופה ב' ל-20 אחוזים:

השינוי במדד		השינוי בל"י		
תקופה א'	תקופה ב'	תקופה א'	תקופה ב'	
100	100	100	100	מחיר המוצר (ב"מחירי גורמי הייצור")
200	100	20	10	מסים
109	100	120	110	המחיר לצרכן

לחילופין נניח, ששיעורי המסים נשארים קבועים, אך מחיר המוצר (ב"מחירי גורמי הייצור") עולה:

השינוי במדד		השינוי בל"י		
תקופה א'	תקופה ב'	תקופה א'	תקופה ב'	
150	100	150	100	מחיר המוצר (ב"מחירי גורמי הייצור")
150	100	15	10	מסים
150	100	165	100	המחיר לצרכן

² יתרון נוסף של נתוני הביטוח הלאומי — הם מתקבלים במהירות יחסית והמצאותם של נתונים אלה גם במהלך השנה מקילה על עריכת תחזיות.

³ הפריון חושב בשיקלול של 2/3 לעבודה ו-1/3 להון (ראה, למשל, דוח בנק ישראל לשנת 1975, לוח ב-9).

נסמן כך :

T_0 — גביית מסים בשנת הבסיס ;

T_j — גביית מסים בשנה j ;

$C_j p_k$ — צריכה פרטית בשנה j במחירי שנת k (מחירים לצרכן).

מדד המסים מוגדר :

$$\frac{T_j/C_j p_0}{T_0/C_0 p_0}$$

מדד שיעור המסים מוגדר :

$$\frac{T_j/C_j p_j}{T_0/C_0 p_0}$$

הקשר בין מדד המסים ומדד השיעורים :

$$\frac{T_j/C_j p_0}{T_0/C_0 p_0} = \frac{T_j/C_j p_j}{T_0/C_0 p_0} \times \frac{C_j p_j}{C_j p_0}$$

שינויים במדד המסים מביאים, אפוא, לשינויים במחירים הנובעים מגורם "אקסוגני" (שינוי בשיעורי המסים) ולשינויים במדד המסים הנובעים מגורמים אנדוגניים — שינויי מחירי המוצרים, שעליהם מוטלים המסים.

מסים עקיפים על היבוא כלולים במדד היבוא. המסים העקיפים על הייצור המקומי חולקו לשלוש קבוצות ראשיות :

- (1) מסי פעילות — מסים הקשורים בפעילות מקומית, כגון מסי קנייה, מס ערך מוסף, בול ביטחון וכדומה.
- (2) מסי דיור — מסים, שגודלם אינו נקבע לפי היקף הפעילות היצרנית השוטפת ; בקבוצה זו כלולים מסי רכוש ומסי רשויות מקומיות.
- (3) סובסידיות לתפוקה המקומית.

(4) דיור

לפי ההגדרות המקובלות בחשבונאות הלאומית, צריכת דיור היא ברובה זקיפה, המבוססת על מלאי הדיור במשק, ומחירי צריכת הדיור נקבעים על-פי מחירי דירות חדשות. בשיטת ניתוח המחירים, המוצגת בעבודה זו, היה עלינו לפלג את ההשקעות בדיור לרכיבי עלות ראשיים, וכך לאמוד את השינויים במחירי הדיור ; אולם בשלב זה לא נעשה הפילוג, ולכן השתמשנו במחירי צריכת דיור (זקופה) כפי שנמדדו בפועל בידי מחלקת החשבונאות הלאומית בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(5) הון

מדד מחירי התמורה להון מבטא את המחירים של שכירות ההון. בפועל לא קיים שוק משמעותי של השכרת הון, ולכן אין אומדנים ישירים על מחירי התמורה להון. ניתן לאמוד מדד זה, בצורה עקיפה, בשתי דרכים : א) כמדד שארית, בין מדד המחירים של הצריכה הפרטית לבין מדדי המחירים של כל העלויות (למעט מדד ההון) ; ב) בהנחה, שבתנאי תחרות ושיווי משקל,

יהיה שיעור השכירות על נכסי הון שווה לתשואה אלטרנטיבית, ניתן לאמוד מדד "ישיר" של מחירי התמורה להון: על התמורה להון להיות שווה לתמורה האלטרנטיבית להון, ערך הבלאי ורווחי הון.

נסמן:

- r — שיעור תשואה אלטרנטיבי;
- δ — שיעור הבלאי;
- q — מחיר נכס ההון;
- S — דמי השכירות של נכסי הון;
- F — מדד הפיריון;
- π — עליית מחירים "ממוצעת".

דמי השכירות להון יהיו:

$$(1) \quad S = q \left[r + \delta - \left(\frac{\dot{q}}{q} - \frac{\dot{\pi}}{\pi} \right) \right]$$

למעשה ניתן היה לעדן את הנוסחה תוך תוספת מסים בשיעורים שונים על פחת רווחי הון וכו'; אולם מטעמים מעשיים, אמדנו את המדד רק באמצעות הנוסחה:

$$(2) \quad S = q (r + \delta)$$

וכך יתקבל מדד מחירי שכירות ההון (שנת הבסיס — 1969):

$$(3) \quad \frac{S_t}{S_{69}} = \left(\frac{q_t}{q_{69}} \right) \left(\frac{r_t + \delta_t}{r_{69} + \delta_{69}} \right)$$

כדי לאמוד ה"לחץ" על המחירים, יש לנכות ממדד מחירי השכירות (משוואה 3) את הגידול בפיריון, ולפיקך תהא נוסחת ה"מדד הישיר" של מחירי התמורה להון:

$$(4) \quad I_{sk} = \frac{S_t}{S_{69}} / F_t = \left(\frac{q_t}{q_{69}} \right) \left(\frac{r_t + \delta_t}{r_{69} + \delta_{69}} \right) / F_t$$

אמדנו בעבודה את שני המדדים — "מדד השארית" ו"המדד הישיר" של מחירי התמורה להון — והשווינו בין התוצאות של שני האומדנים.

2. ממצאים אמפיריים

במשך התקופה הנסקרת — 1964 עד 1977 — עלו מחירי הצריכה הפרטית פי 7. בשנים 1964 עד 1970 היתה עליית המחירים איטית יחסית: קצב שנתי ממוצע של כ-5 אחוזים (עליית המחירים השנתית המירבית — 8.5 אחוזים). בשנים 1971—1972 הסתמנה החשה בקצב עליית המחירים: 11—15 אחוזים לשנה. החשה זו גברה ביותר בחמש השנים שבין 1973 ל-1977, והקצב השנתי הממוצע של האינפלציה היה בתקופה זו 32—33 אחוזים.

לוח 2

מדד מחירים של רכיבי עלות ראשיים ומדד מחירי הצריכה הפרטית
(1969=100)

צריכה פרטית	שכר מלכ"ר	יבוא ישיר	דיור	סך הכול	מסי דיור	סובסידיות	מסי פעילות	יבוא תשומות	הון עסקי	שכר עסקי	
100.0	6.65	9.62	11.26	100.0	2.94 4.06	-2.86 -3.95	7.06 9.74	14.50 20.01	24.34 33.60	26.48 36.54	משקל (אחוזים)
											השנה
80.6	73.3	74.1	80.9	81.9	90.3	73.7	75.4	81.5	80.5	83.3	1964
87.4	86.2	77.1	92.2	87.7	96.0	76.7	73.2	81.7	88.2	92.3	1965
94.4	96.7	82.0	90.6	96.1	100.6	88.9	88.2	82.9	96.2	140.1	1966
95.5	98.4	82.3	88.8	97.7	96.9	87.6	85.0	84.4	97.2	107.8	1967
96.6	96.5	93.4	94.1	97.4	96.2	104.1	92.0	96.2	94.7	102.8	1968
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1969
105.6	112.5	97.1	112.1	104.9	101.3	106.6	117.1	106.4	103.4	102.8	1970
116.0	123.0	117.6	129.2	112.9	106.5	125.6	139.0	125.8	95.8	116.7	1971
133.7	153.3	133.5	166.1	126.5	114.3	142.3	156.8	148.6	112.9	121.9	1972
162.1	185.7	160.7	219.0	150.4	115.4	233.2	178.7	177.1	138.2	152.3	1973
228.6	244.1	218.7	311.7	213.8	173.8	286.6	239.0	299.3	179.3	204.3	1974
319.0	318.7	329.8	399.8	302.7	228.1	532.7	412.4	413.4	248.5	295.8	1975
414.9	422.9	434.9	466.8	410.4	298.8	984.8	632.9	599.1	283.6	414.2	1976
558.4	674.3	597.2	552.1	544.4	1,352.0	1,483.8	928.8	845.6	320.6	622.3	1977

ה מ ק ר : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובנק ישראל;
מדד מחירי התמורה להון עסקי חושב כשארית (ראה בנות העבודה).

לוח 3

א. עליית המחירים השנתית של הרכיבים השונים בצריכה הפרטית (אחוזים)

השנה	שכר עסקי	הון עסקי	יבוא תשומות	מסי פעילות	סובסידיות	דיור	מסי דיור	יבוא ישיר	שכר מלכ"ר	צריכה פרטית
1965	10.8	9.6	0.2	-2.9	4.1	14.0	6.3	4.0	17.6	8.4
1966	12.8	9.1	1.5	20.5	15.9	-1.7	4.8	6.4	12.2	8.0
1967	3.6	1.0	1.8	-3.6	-1.5	-2.0	-3.7	0.4	1.8	1.2
1968	-4.6	-2.6	14.0	8.2	18.8	6.0	-0.7	13.5	-1.3	1.5
1969	-2.7	5.6	4.0	8.7	-3.9	6.3	4.0	7.1	3.6	3.5
1970	2.8	3.4	6.4	17.1	6.6	12.1	1.3	-2.9	12.5	5.6
1971	13.5	-7.4	18.2	18.7	17.8	15.3	5.1	21.1	9.3	9.8
1972	4.5	17.9	18.1	12.8	13.3	28.6	7.3	13.5	24.6	15.3
1973	24.9	22.4	19.2	14.0	63.9	31.8	1.0	20.4	21.1	21.2
1974	34.1	29.7	69.0	33.7	22.9	42.3	50.6	36.1	31.4	41.0
1975	44.8	38.4	38.1	72.6	85.9	28.3	31.2	50.8	30.6	39.5
1976	40.0	14.3	44.9	53.5	84.9	16.8	31.0	31.9	32.7	30.1
1977	50.2	6.7	41.1	46.8	50.7	18.3	17.8	37.3	59.4	34.6

המקור: עיבודי בנק ישראל.

ב. תרומת הרכיבים השונים לעליית המחירים (אחוזים)

השנה	שכר	הון פרטי	יבוא	מסים נטו	דיור	סך הכול	עליית מחירי הצריכה הפרטית לעומת שנה קודמת
1965	48	28	4	-1	20	100	8.4
1966	56	29	7	12	-3	100	8.0
1967	102	23	23	-28	-20	100	1.2
1968	-135	-56	230	0	61	100	1.5
1969	-15	38	34	23	20	100	3.5
1970	30	15	12	19	24	100	5.6
1971	42	-18	45	11	19	100	9.8
1972	20	23	27	5	25	100	15.3
1973	36	22	23	-3	22	100	21.2
1974	26	15	34	7	17	100	41.0
1975	32	18	30	7	12	100	39.5
1976	40	9	37	5	9	100	30.1
1977	49	3	34	6	8	100	34.6

המקור: עיבודי בנק ישראל.

תשומת העבודה בסקטור העסקי, המשמשת לייצור מוצרי צריכה פרטית, התייקרה בין השנים 1974 עד 1977 פי 10. בניכוי הפירון — כדי לבחון את השפעת שכר העבודה על המחירים — התייקר שכר העבודה פי 7.5.

בשנים 1964 עד 1967 עלה השכר בסקטור העסקי (בניכוי פירון) בקצב מהיר יותר ממחירי הצריכה הפרטית (30 אחוזים לעומת 18 אחוזים, בהתאמה). לעומת עלייה מהירה זו בשכר בשנים אלו, ירד השכר (בניכוי הפירון) בשנים 1968—1969 (השכר הנומינלי עלה). בשנים שלאחר מכן, 1970 עד 1975, היתה עליית השכר העסקי (בניכוי הפירון) נמוכה מעליית מחירי הצריכה, ואילו בשנים 1976 ו-1977 התהפכה המגמה, בעיקר בשל הירידה בפירון הייצור בשנים אלה. מבין הענפים הראשיים של הסקטור העסקי, בולטת העלייה המהירה בשכר בענף התקלאות, בשנים 1972 עד 1976.

השכר במוסדות ללא כוונת רווח עלה בתקופה הנסקרת פי 9, — בקצב מהיר יותר מהגידול במחירי הצריכה הפרטית, אך נמוך במקצת מעליית השכר הנומינלי בסקטור העסקי. בשנים 1964 עד 1973 היתה רמת השכר במוסדות ללא כוונת רווח גבוהה יותר מבסקטור העסקי, ואילו משנת 1974 חל מפנה במגמה, ורמת השכר (הנומינלי) בסקטור העסקי הינה גבוהה מזו השוררת במלכ"ר. המשקל הממוצע של העבודה בצריכה הפרטית (בסקטור העסקי ובמלכ"ר) הוא כ- $\frac{1}{3}$. בממוצע בכל התקופה, תרמה העבודה לעליית המחירים פחות ממשקלה, אך תרומתה שונה ביותר בין השנים בתקופה זו (ראה לוח 3): בשנתיים האחרונות 1976 ו-1977, למשל, תרמה עליית שכר העבודה תרומה נכבדה יותר לעליית המחירים ממשקלה.

מן הראוי להבהיר, כי דברים אלה הם תיאור ההתפתחות שהתרחשה למעשה, אך אין הם מעידים בהכרח על קשרים סיבתיים; דהיינו, אין ללמוד מממצאים אלה אם העבודה, או כל רכיב אחר, גרמה לעליית המחירים, או שמא מחירי העבודה עלו בשל עליית המחירים והסדרי הצמדת השכר.

היבוא

מחירי היבוא עלו בתקופה הנסקרת פי 9.5. עד שנת 1971, היו מדדי המחירים של היבוא, המיועד לצריכה הפרטית, נמוכים למעשה ממחירי הצריכה הפרטית, ומשנת 1972 החלה עלייה מהירה במחירים היחסיים של היבוא. היבוא הישיר של סחורות, המיועד לצריכה הפרטית, התייקר בין השנים 1964 ל-1977 פי 8.

מחירי הצריכה הפרטית עלו בתקופה הנסקרת פי 7, ולפיכך היתה תרומת היבוא לעליית המחירים גבוהה במקצת ממשקל היבוא בייצור לצריכה הפרטית. ראוי לציין, כי עליית מחירי היבוא משפיעה על עליית מחירים מעבר למשקל היבוא בייצור — מחירי המוצרים הסחירים נוטים להתייקר בשיעור ההתייקרות של היבוא.

שיעור המס הממוצע על היבוא הישיר היה 78 אחוזים. טווח ההשתנות הבין-שנתי של המסים נע בין 60 אחוזים (ב-1964 ו-1973) ל-99 ו-105 אחוזים (ב-1976 ו-1977, בהתאמה). שונות זו בשיעורי המסים נובעת משינויים בשיעורים הרשמיים של המסים, בהרכב היבוא (עלייה במשקל היבוא של מוצרים בני קיימא, שהם עתירי מס, מביאה לעלייה במס הממוצע) ובהרכב היבואנים (עולים חדשים, לעומת תושבים ותיקים). שיעור מס נסיעות חוץ היה בתקופה הנסקרת כ-20 אחוזים, וחלו בו תנודות ניכרות: מ-13 אחוזים ב-1967 עד 30 אחוזים ב-1971. התנודות נעוצות בהרכבו של המס, שכלל סכום קצוב ושיעור מסוים מערך הכרטיס, אך הסכום הקצוב לא הותאם כל שנה. מס זה בוטל באוקטובר 1977, עם הליברליזציה במטבע חוץ.

שיעור המס, המוטל על תשומת סחורות המיועדות לצריכה הפרטית, היה בממוצע 13 אחוזים : משיעור של 6 עד 8 אחוזים, בשנת 1964 עד 1968, הגיע השיעור בשנים 1976—1977 ל-21—23 אחוזים.

מסים

לפי ההגדרה, כולל מדד מחירי המסים בצריכה הפרטית את המסים המוטלים על הצריכה הפרטית בלבד, ולפיכך יש לחלק את המסים העקיפים ואת הסובסידיות לייצור המקומי בין הצריכה הפרטית לבין שאר השימושים. חלוקת המסים לשנים 1968 עד 1975 נערכה לפי אומדני תשומה-תפוקה לשנים השונות. בהעדר נתונים בלוחות תשומה-תפוקה לסוגים שונים של מסים וסובסידיות, נעשו לגביהם הערכות.

מהתפלגות המסים עולה, כי שני שלישים מהמסים העקיפים מוטלים במישרין או בעקיפין על הצריכה הפרטית. בין 1968 ל-1975 חלה ירידה קלה במשקל המסים המוטלים על הצריכה הפרטית (מ-75 אחוזים ב-1968 ל-70 אחוזים ב-1975). כשלושה רבעים מכלל הסובסידיות מופנים לצריכה הפרטית; במשקל זה ניכרה מגמת ירידה קלה (מ-78 אחוזים ב-1968 ל-70 אחוזים ב-1975). היציבות היחסית של משקל המסים והסובסידיות, המוטלים על הצריכה הפרטית, בסך המסים והסובסידיות, הביאה לכך, שבשנים 1968 עד 1975 לא היה הבדל משמעותי בין מדדי המחירים של המסים והסובסידיות, הנגזרים מסך כל המסים והסובסידיות, לבין מדדי המחירים והסובסידיות, הנובעים מתלוקת המסים והסובסידיות בין הצריכה הפרטית לסך השימושים (ראה לוח 4). ניתן לבחון את המשמעות הכמותית של הפרשים בין שני-סוגי המדדים באמצעות בדיקת-ההבדלים במדד מחירי התמורה להון (המחושב כשארית). לפי בדיקה זו מסתבר, כי ההשפעה נטו של המסים (מסים, פחות סובסידיות) איננה גדולה; שימוש במדדי המסים, המבוססים על סך כל המסים, הביא לסטייה מירבית של 2 אחוזים (בערך מוחלט) במדד מחירי התמורה להון בשנים 1970 ו-1972. בשנים האחרות היו ההבדלים קטנים יותר.

לוח 4

מדדים של מסי פעילות וסובסידיות על הייצור המקומי, 1968 עד 1975

366.4	221.9	167.8	156.3	137.4	106.8	100.0	96.0	מסים — מדד א' *
368.4	223.2	164.6	150.9	133.6	112.8	100.0	93.8	מסים — מדד ב' **
432.5	271.4	234.6	148.0	130.5	105.8	100.0	111.4	סובסידיות — מדד א' *
455.4	280.2	242.6	150.7	130.8	107.1	100.0	104.9	סובסידיות — מדד ב' *
339.8	202.0	141.0	159.6	140.2	107.2	100.0	89.8	מסים נטו — מדד א' *
333.6	200.4	133.4	151.0	134.7	115.1	100.0	89.4	מסים נטו — מדד ב' **

* מדד א' — פילוג מפורט של המסים והסובסידיות על הצריכה הפרטית.

** מדד ב' — סך כל המסים והסובסידיות על הייצור המקומי.

הערות: האומדנים בלוח זה חושבו על-פי סדרת הנתונים שעמדה לרשותנו בזמן פילוג המסים והסובסידיות בין הצריכה הפרטית לבין השימושים האחרים. עקב עדכון הנתונים, שונים מדדים אלה מהמדדים

המובאים בלוח 2.

המקור: בנק ישראל.

היות ומדדי המסים והסובסידיות, המבוססים על פילוג המסים, מחייבים עיבודים רבים, וההפרש בין המדדים קטן, העדפנו להשתמש במדדי המסים המבוססים על סך כל המסים והסובסידיות. השיעורים של מסי פעילות עלו בין השנים 1964 ל-1977 בכ-85 אחוזים, ושיעורי הסובסידיות עלו אף בקצב מהיר יותר — כ-130 אחוזים. מגמה זו ניכרת בכל התקופה הנסקרת, אם כי שיעוריה לא היו אחידים: בשנים 71—1970 ו-76—1975 חלה עלייה בולטת בשיעורי המסים. בשיעורי הסובסידיות ניכרו עליות מהירות בשנים 1968, 1971, 1973 ו-1976. המסים שאינם קשורים בפעילות היצרנית — כלומר מסי רכוש ומסים עירוניים — לא הותאמו לשינויי המחירים במשק, ובשל כך התרחשה שחיקה, רצופה כמעט, בשיעוריהם. השינויים במדד המסים נטו הביאו, בממוצע לכל התקופה הנסקרת, לעלייה של כ-6 אחוזים מסך העלייה במחירים — קצת פחות ממשקלם הממוצע בצריכה (7 אחוזים). השינויים בשיעורי המסים נטו לא תרמו, בממוצע לכל התקופה הנסקרת, לעליית מחירים.

לוח 5

מדדים של שיעורי מסים וסובסידיות על הצריכה הפרטית, 1964 עד 1977

השנה	מסי פעילות	מסי דיור	סובסידיות	מסים עקיפים נטו
1964	91.7	111.7	89.6	100.8
1965	83.2	104.2	87.2	90.2
1966	91.4	111.0	92.1	99.2
1967	86.7	109.2	89.4	94.9
1968	94.8	102.2	107.1	92.9
1969	100.0	100.0	100.0	100.0
1970	111.1	90.4	101.1	106.6
1971	124.4	82.4	112.3	112.0
1972	127.1	68.8	115.3	107.8
1973	122.2	52.7	159.4	78.7
1974	115.3	55.8	135.1	82.9
1975	140.7	57.0	173.2	93.2
1976	165.2	66.3	217.4	103.6
1977	168.3	67.1	208.8	110.4

ה מקור: בנק ישראל.

המסים, שדנו בהם עד עתה, היו מסים עקיפים. ההבחנה בין מסים ישירים ומסים עקיפים היא שרירותית, במידה רבה; ולמעשה, יש להביא בחשבון גם את השפעת המסים הישירים — מסי הכנסה על עבודה והון, ביטוח לאומי ורכיב המס במילווה החובה. שיעורי מס הכנסה וביטוח לאומי על השכר עלו בתקופה הנסקרת מרמה של 14—12 אחוזים מהשכר הכולל בשנים 65—1964 ל-20 אחוזים, בשנים 1971—1970 והגיעו ל-26—27 אחוזים

בשנים 77—1976⁴, או בהצגה אחרת: מדד המסים הישירים על עבודה בתקופה הנסקרת עלה בקצב מהיר ביותר — מהיר אף יותר מקצב גידול השכר. תרומת סך המסים הישירים, המוטלים על העבודה, לעליית מחירי הצריכה הפרטית היתה, בשנים 1964—1977, במוצע, כ-10—12 אחוזים.

עם גידול המסים הישירים, גדלו בתקופה הנסקרת תשלומי ההעברה-במידה-משמעותית: מידת התלות של קבלת תשלומי ההעברה בעבודה השתנתה. במשך השנים, והיא שונה בין תשלומי ההעברה השונים. לדוגמא: קצבאות ילדים היו מותנות במשך תקופה ארוכה בכך שאחד ההורים עבד. מאז הרפורמה בוטל קשר זה, ותשלומים לילדים מתקבלים ישירות מהביטוח הלאומי, ללא קשר לעבודתו של אחד ההורים.

אומדני המסוי הישיר והסובסידיות להון מורכבים למדי, ולכן לא ניתנת כאן הערכה כמותית של השפעתם על המחירים.

הון

מדד מחירי התמורה להון (המחושב כשארית בין מחירי סך הצריכה למחירי העלויות האחרות) עלה בתקופה הנסקרת בקצב איטי למדי — פי 3.5 — לעומת עלייה פי 7 בסך הצריכה ושכר העבודה בסקטור העסקי (בניכוי הפריזן). העלייה האיטית היחסית נובעת ברובה מההאטה בפעילות המשקית משנת 1973 ואילך, אשר הפחיתה ריאלית את התמורה להון.

עליית מחירי התמורה להון בסקטור הפרטי תרמה בכל התקופה הנסקרת, במוצע, כ-15 אחוזים מעליית המחירים הכללית — שיעור הנמוך ממשקל ההון בייצור לצריכה הפרטית. ממוצע נמוך זה נובע משנות ההאטה הכלכלית: המיתון בשנים 1966—1967⁵, והאטת הפעילות בין 1973 ל-1977⁶.

השוואה בין מדד מחירי העבודה לבין התמורה להון בסקטור העסקי מאפשרת לאמוד את התפלגות ההכנסות בין עבודה להון בסקטור העסקי, המייצר לצריכה פרטית (בהנחה של יחס פיסיו קבוע בין עבודה לבין הון). מאומדני התפלגות ההכנסות, המוצגים בלוח 6, ניתן ללמוד, כי משקל התמורה להון הצטמצם בשנים 1967—1968, ובשיעור גבוה יותר בין השנים 1974 ל-1977. השוואה של התפלגות ההכנסות (עבודה-הון) בין סך הסקטור העסקי לבין חלקו של הסקטור העסקי המייצר לצריכה פרטית מורה, כי מגמות השינוי בהן היו דומות, אך לא שוות: במיתון של השנים 1966—1967 הגיעה הירידה בחלק ההון בסך הסקטור העסקי לשיאה בשנת 1966, ואילו בייצור לצריכה הפרטית היה שיא הירידה ב-1967. בתקופה השנייה של ההאטה, דהיינו זו שהחלה ב-1974, החלה הירידה במשקל התמורה להון בייצור לצריכה פרטית בשנת 1973—1974, בעוד שבסך הסקטור העסקי החלה הירידה בשנת 1975—1976.

מדד מחירי התמורה להון, המוצג בלוח 2, הוא כאמור "מדד שארית" (בין מחירי סך הצריכה לבין מחירי שאר העלויות). בשל מקדמים קבועים, שהנחנו לצורך עבודה זו, עלול מדד השארית להיות מוטה כלפי מעלה. אפשרית הטייה אחרת, עקב טעויות והשמטות במדדים אחרים (וכיוונה אינו ידוע).

⁴ אומדנים אלו חושבו מהסדרות שלהלן: סך שכר — לפי החשבונאות הלאומית (כולל תשלומים גלויים). מסי הכנסה — על שכר, כולל שכר מנהלים וחברי קואופרטיבים. ביטוח לאומי — סך גביות המוסד לביטוח לאומי.

⁵ ההשפעה על מחירי התמורה להון חלה רק ב-1968, ראה לוח 3.

⁶ גם ב-1971 הצטמצמה תרומת עליית מחירי התמורה להון לעליית המחירים. הדבר מוסבר בעסקת החבילה שהופעלה בתקופה זו, ובהאטה הקלה בפעילות הכלכלית, שהורגשה אז.

לוח 6

התפלגות התמורה לעבודה והון, הנובעת מייצור לצריכה פרטית, במקטור הפרטי,
1964 ער 1977

סך הסקטור העסקי		ייצור לצריכה פרטית				השנה
הון	עבודה	הון	עבודה	הון	עבודה	
(אחוזים)		(אחוזים)		(מדדים)		
45.1	54.9	47.0	53.0	80.5	83.3	1964
43.3	56.7	46.8	53.2	88.2	92.3	1965
40.3	59.7	45.9	54.1	96.2	104.1	1966
43.5	56.5	45.3	54.7	97.2	107.8	1967
48.1	51.9	54.2	53.9	94.7	102.8	1968
49.7	50.3	47.9	52.1	100.0	100.0	1969
44.6	55.4	48.0	52.0	103.4	102.8	1970
46.8	53.2	43.0	57.0	95.8	116.7	1971
49.2	50.8	46.0	54.0	112.9	121.9	1972
46.9	53.1	45.5	54.5	138.2	152.3	1973
46.5	53.5	44.6	55.4	179.3	204.3	1974
46.9	53.1	43.5	56.5	248.2	285.8	1975
40.0	60.0	38.6	61.4	283.6	414.2	1976
36.4	63.6	30.9	69.1	302.6	622.3	1977

ה מקור : ייצור לצריכה פרטית: לוח 2 במאמר זה; סך הסקטור העסקי: מחלקת חשבונאות לאומית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

השוואה בין "מדד השארית" ל"מדד הישיר" (המבוסס על נתוני סך הסקטור העסקי) מורה על התאמה טובה בין שני המדדים. אילו נמדדו מחירי הצריכה הפרטית על פי מחירי העלויות, תוך שימוש ב"מדד הישיר" של מחירי התמורה להון, היתה מתקבלת סטייה שנתית ממוצעת קטנה בלבד במחירי הצריכה הפרטית (כ-0.8 האחוז). בתקופה הנסקרת ניכרה סטייה גדולה, יחסית, רק בשנתיים — 1966, 1967 — והיא נובעת, כנראה, מההגחה החזקה של קיום שיווי משקל בשנים אלה.⁷

⁷ ראוי להדגיש, כי "המדד הישיר" מבוסס על נתוני סך הסקטור העסקי, ואלו יכולים להיות שונים מהנתונים הרלבנטיים לצריכה הפרטית.

נספח א': חישוב משקלות הצריכה הפרטית

לוח נספח א'-1

פירוק הצריכה הפרטית לגורמי ייצור ראשוניים, 1968/69
(מחירים שוטפים)

סך הכול	עקיף	ישיר	סך הכול	עקיף	ישיר	
	(אחוזים)		(מיליוני ל"י)			
33.13	26.48	6.65	3,236.7	2,586.7	650.0	שכר עבודה
35.60	24.34	11.26	3,478.2	2,377.9	1,100.3	ערך מוסף אחר ¹
10.00	3.95	6.05	976.5	385.8	590.7	מסים על ייצור מקומי
						סובסידיות על
-2.86	-2.08	-0.78	-279.1	-203.6	-76.0	ייצור מקומי
24.12	14.50	9.62	2,356.4	1,416.7	939.6	יבוא בשער אפקטיבי
100.00	67.19	32.80	9,768.1	6,563.5	3,204.7	סך הכול

(1) תמורה להון (עקיף) ודיור (ישיר).
המקור: לוחות תשומה-תפוקה 1968/69.

לוח נספח א'-2

סך הצריכה הפרטית, קניות ישירות ועקיפות, 1964 עד 1977

קניות עקיפות	קניות ישירות						סך צריכה פרטית		השנה
	דיוור	שכר מלכ"ר	יבוא ישיר	דיוור	שכר מלכ"ר	יבוא ישיר	מחירים שוטפים 1969	מחירים שוטפים	
(אחוזים)		(אחוזים)		(מיליוני ל"י, מחירי 1969)			(מיליוני ל"י)		
73.77	11.93	6.77	7.53	888	525	685	7,363	5,938	1964
74.49	11.69	6.68	7.14	948	564	708	8,025	7,017	1965
73.11	12.29	6.98	7.62	1,015	600	769	8,169	7,714	1966
73.06	12.65	6.98	7.31	1,068	614	755	8,357	7,979	1967
72.60	11.64	6.69	9.07	1,109	664	1,056	9,426	9,116	1968
72.47	11.26	6.65	9.62	1,177	724	1,229	10,343	10,343	1969
72.61	11.73	6.92	8.74	1,273	782	1,160	10,741	11,339	1970
72.06	11.91	6.99	9.04	1,392	851	1,291	11,564	13,414	1971
71.92	11.96	6.74	9.38	1,541	905	1,477	12,753	17,055	1972
72.00	12.31	6.57	9.12	1,703	946	1,541	13,687	22,186	1973
71.54	12.64	6.50	9.32	1,857	995	1,674	14,538	33,237	1974
71.76	13.52	6.79	7.93	2,000	1,046	1,434	14,634	46,676	1975
70.90	14.21	6.65	8.24	2,177	1,061	1,543	15,155	62,880	1976
70.74	14.47	6.59	8.20	2,308	1,095	1,599	15,785	88,148	1977

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לות נספח א' 3

הצריכה ורכיביה לצורך חישוב מדד המחירים ומדדי מסים, 1964 עד 1977

(מיליוני ל"י)

מדד מחירי צריכה (11)	צריכה למדד מסי פעילות		יבוא ישרי במחירי 1969 (8)	יבוא ישרי שוטף (7)	זקיפת דיור במחירי 1969 (6)	זקיפת דיור שוטף (5)	שכר מלכ"ר במחירי 1969 (4)	שכר מלכ"ר שוטף (3)	צריכה במחירי 1969 (2)	צריכה שוטפת (1)	השנה
	במחירי 1969 (2)—(4)—(6)—(8)=10	שוטף (1)—(3)—(5)—(7)=9									
80.6	5,265	4,327	685	508	888	718	525	385	7,363	5,938	1964
87.4	5,805	5,111	708	546	948	874	564	486	8,025	7,017	1965
94.4	5,785	5,583	769	631	1,015	920	600	580	8,169	7,714	1966
95.5	5,920	5,806	755	621	1,068	948	614	604	8,357	7,979	1967
96.6	6,597	6,410	1,055	987	1,109	1,044	664	641	9,426	9,106	1968
100.0	7,213	7,213	1,229	1,229	1,177	1,177	724	724	10,343	10,343	1969
105.6	7,526	7,911	1,160	1,121	1,273	1,427	782	880	10,741	11,339	1970
116.0	8,031	9,055	1,290	1,514	1,392	1,798	851	1,047	11,564	13,414	1971
133.7	8,830	11,153	1,477	1,956	1,541	2,559	905	1,387	12,753	17,055	1972
162.1	9,497	14,220	1,541	2,479	1,703	3,730	946	1,757	13,687	22,186	1973
228.6	10,012	21,361	1,674	3,659	1,857	5,788	995	2,424	14,538	33,237	1974
319.0	10,155	30,645	1,433	4,701	2,000	7,996	*1,046	3,334	14,634	46,676	1975
414.9	10,374	41,525	1,543	6,706	2,177	10,162	*1,061	4,487	15,155	62,880	1976
558.4	10,783	58,480	1,599	9,541	2,308	12,743	*1,095	7,384	15,785	88,148	1977

* כולל שכר דירה ומע"מ. משנת 1975 נוסף מס מעסיקים.

ה מ ק ו ר : הלשכה המרכזית הסטטיסטית וועיבודי בנק ישראל; מורים 1-6 — ממהלקת השבונאות לאומית, מורים 7-8 — ממדור סחר חוץ.

לוח נספח א'-4

מסים ומדדי מסים, 1964 עד 1977

מדי שיעור טובסידיות (4):(6) = (14)	מדד טובסידיות (4):(5) = (13)	מדד שיעורי מסים		מדד מסים		זקיפת דיור		צריכה למדד מסי פעילות		טובסידיות (4)	סך מסים עקיפים על ייצור מקומי (1) + (2) = (3)	מסי רכוש ורשויות (2)	מסי פעילות (1)	השנה
		דיור (2):(8) = (12)	פעילות (1):(6) = (11)	דיור (2):(7) = (10)	פעילות (1):(5) = (9)	מחירים שוטפים (8)	מחירי 1969 (7)	מחירים שוטפים (6)	מחירי 1969 (5)					
89.6	73.7	111.7	91.7	90.3	75.4	718	888	4,327	5,265	153	980	334	646	1964
87.1	76.7	104.2	83.1	96.0	73.2	874	948	5,111	5,805	176	1,071	379	692	1965
92.1	88.9	111.0	91.3	100.6	88.2	920	1,015	5,583	5,785	203	1,256	425	831	1966
89.4	87.6	109.2	86.7	96.9	85.0	948	1,068	5,806	5,920	205	1,261	431	820	1967
107.1	104.1	102.2	94.7	96.2	92.0	1,044	1,109	6,410	6,597	271	1,433	444	989	1968
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1,177	1,177	7,213	7,213	285	1,665	490	1,175	1969
101.5	106.6	90.4	111.4	101.3	117.1	1,427	1,273	7,911	7,526	317	1,973	537	1,436	1970
111.4	125.6	82.4	123.3	106.5	139.0	1,798	1,392	9,055	8,031	398	2,435	617	1,818	1971
112.7	142.3	68.8	124.1	114.3	156.8	2,559	1,541	11,153	8,830	496	2,988	733	2,255	1972
155.7	233.2	52.7	119.3	115.4	178.7	3,730	1,703	14,220	9,497	875	3,583	818	2,765	1973
134.2	286.6	55.8	112.0	173.8	239.0	5,788	1,857	21,361	10,012	1,133	5,243	1,344	3,899	1974
176.5	532.7	57.0	136.7	228.1	412.4	7,996	2,000	30,645	10,155	2,137	8,721	1,899	6,822	1975
246.1	984.8	64.0	158.1	298.8	632.9	10,162	2,177	41,525	10,374	4,035	13,404	2,708	10,696	1976
273.7	1,483.8	63.8	171.3	352.0	928.8	12,743	2,308	58,480	10,783	6,320	19,697	3,382	16,215	1977

ה מקור : טורים (1)–(4), (7) ו-(8) – הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ; טורים (5)–(6) לוח נספח א'-2.

נספח ב': מדדי מחירים של עבודה, המיועדת לצריכה פרטית

לוח נספח ב'-1

לפי ענפים ראשיים, 1968/69

חלקו של הענף				
בסך העבודה	בסך הצריכה			
בסקטור העסקי		(ל"י)		
	(אחוזים)			
15.0	3.97	388.5	חקלאות, ייעור ודיג	(1)
30.4	8.06	787.5	תעשייה, כרייה וחרושת	(2)
4.1	1.09	105.7	בנייה, חשמל ומים	(3)
11.4	3.03	295.0	תחבורה, אחסנה ותקשורת	(4)
			פיננסים ושירותים עסקיים, מסחר,	(5)
39.0	10.33	1,010.0	שירותי אוכל והארחא, שירותים אישיים	
100.0	26.48	2,586.7	סך כל הסקטור העסקי	
	6.65	650.0	מלכ"ר	(6)
	33.13	3,236.7	סך הכול	

ה מקור : לוחות תשומה-תפוקה 1968/69.

לוח נספח ב'-2

מדדי מחירים של עבודה (לפי נתוני הביטוח הלאומי), 1964 עד 1977

מדד מחירי עבודה בסקטור העסקי	מדד הפרייון ¹	שאר הסקטור העסקי	תחבורה, אחסנה ותקשורת	בנייה, חשמל ומים	תעשייה, כרייה וחרושת	חקלאות, ייעור ודיג	משקל (אחוזים)
100.0		39.0	11.4	4.1	30.4	15.0	1964
83.3	79.4	67.4	57.0	69.6	66.4	68.7	1965
92.3	82.9	77.4	71.3	81.8	77.1	76.0	1966
104.1	86.7	90.7	88.9	94.5	90.3	89.5	1967
107.8	84.2	92.1	89.1	95.8	90.3	88.9	1968
102.8	91.7	95.4	92.8	96.6	93.3	94.1	1969
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1970
102.8	105.7	109.3	112.1	109.5	108.0	106.2	1971
116.7	111.6	121.7	130.5	124.4	144.3	126.3	1972
121.9	117.8	144.1	147.1	141.2	140.3	148.0	1973
152.3	119.0	181.4	189.1	175.2	174.5	191.7	1974
204.3	122.9	250.5	255.4	237.0	240.8	275.3	1975
295.8	120.6	348.4	346.1	341.5	346.7	413.0	1976
414.2	117.3	477.3	451.1	472.6	483.0	547.2	1977
622.3	112.8	699.8	674.3	679.1	687.7	768.2	

(1) מדד הפרייון של סך הסקטור העסקי.
ה מקור : בנק ישראל, על-פי נתוני הביטוח הלאומי (שכר למשרת שכיר).

לוח נספח ב' - 3

מדדי מחירים של עבודה (לפי נתוני מדור השכונאות לאומי), 1969 עד 1977

ממד מחירי עבודה	ממד הפריזן ¹	שאר הסקטור העסקי	תחבורה, אחסנה ותקשורת	בנייה, השמל ומים	תעשייה, כרייה וחרושת	חקלאות, ייעור ודייג	משקל (אחוזים)
100.0		39.0	11.4	4.1	30.4	15.0	1969
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1970
111.2	105.7	113.0	123.4	110.4	119.3	124.1	1971
121.3	111.6	128.8	149.2	142.6	137.7	136.0	1972
130.6	117.8	145.9	168.4	130.3	166.0	146.4	1973
151.9	119.0	177.7	201.3	162.4	189.4	161.7	1974
207.8	122.9	261.0	249.0	220.1	261.4	244.7	1975
302.0	120.6	353.2	367.4	314.6	369.7	395.1	1976
443.2	117.3	491.7	525.5	420.3	529.7	599.9	1977
650.5	112.8	704.7	766.7	601.3	755.0	782.5	

1) מדד הפריזן של סך הסקטור העסקי.
המקור: שטר - מדור השכונאות לאומית; מספר שבירים - סקרי כוח אדם וסקרי משפחות (ראה לוח נספח ב' - 4).

לוח נספח ב' 4

שכירים מקומיים ופך שכר מקומי, 1969 עד 1977

(שכירים — אלפים, שכר — מיליוני ל"י)

שאר הסקטור העסקי			תחבורה, אחסנה ותקשורת			בנייה, חשמל ומים			תעשייה, כרייה וחרושת			חקלאות, ייעור ודייג			
שכירים מהשטחים	שכירים	סך	שכירים מהשטחים	שכירים	סך	שכירים מהשטחים	שכירים	סך	שכירים מהשטחים	שכירים	סך	שכירים מהשטחים	שכירים	סך	
השכר המקומי	שכירים ישראלים	השכר המקומי	השכר המקומי	שכירים ישראלים	השכר המקומי	השכר המקומי	שכירים ישראלים	השכר המקומי	השכר המקומי	שכירים ישראלים	השכר המקומי	השכר המקומי	שכירים ישראלים	השכר המקומי	
1,536	0.9	140.5	730	.3	50.3	757	4.6	74.4	1,906	1.0	188.1	222	2.2	31.0	1969
1,799	1.3	145.3	865	.4	48.2	932	10.8	77.3	2,347	2.3	192.9	259	5.0	26.2	1970
2,139	2.4	150.5	1,059	.8	48.4	1,407	17.4	85.6	2,869	5.0	210.7	312	7.5	26.8	1971
2,687	3.3	166.2	1,290	1.1	52.0	1,456	25.3	91.3	3,654	9.0	209.4	373	12.1	26.0	1972
3,375	5.0	169.8	1,612	1.7	53.8	1,875	31.7	88.8	4,526	11.1	226.0	414	11.8	26.5	1973
4,856	5.6	165.7	2,191	1.9	59.1	2,417	36.1	78.5	6,426	12.0	231.9	553	13.2	20.6	1974
6,760	6.4	169.8	3,127	2.1	56.9	3,533	36.1	81.1	9,058	12.2	230.9	745	9.5	18.7	1975
9,849	7.1	177.3	4,314	2.4	54.5	4,406	32.6	76.8	12,899	12.8	228.8	1,059	10.0	16.4	1976
14,928	8.1	186.9	6,493	2.7	56.0	6,085	28.5	77.1	18,691	13.4	232.2	1,554	10.2	19.5	1977

ה מ ק ו ר : שכירים ישראלים — סקרי כוח אדם; שכירים מהשטחים — סקרי משפחות; סך השכר המקומי — מדורר חשבונאות לאומית.

נספח ג': מדד ישיר של מחירי התמורה להון

לוח נספח ג' - 1

מדד מחירי תמורה להון של סך הסקטור העסקי, 1964 עד 1977

מחירים של התמורה להון (11)	מדד פרייון ¹ (10)	מדד מחירי הון (3)/(4) = (9)	שיעור בלאי (3)/(5) = (8)	שיעור תשואה (1)-(2)/(3) = (7)	בלאי (מחירי) (1970) (6)	מלאי הון גולמי (מחירי) (1970) (5)	מלאי הון נקי קבוע (מחירי) (1970) (4)	מלאי הון נקי (מחירים שוטפים) (3)	שכר לשכירים (2)	תוצר מקומי נקי (במחירי גורמי הייצור) (1)	
										(1)	
(מ ד ד י ם : 1969=100)											
(א ח ו ז י ם)											
(מ י ל י ו נ י ל " י)											
83.9	79.4	83.0	5.2	26.6	813.6	15,756.9	11,593.7	8,845.7	2,873	5,229	1964
83.4	82.9	86.9	5.2	26.3	905.4	17,358.8	12,796.0	10,221.1	3,521	6,212	1965
74.0	86.7	88.8	5.3	23.2	991.4	18,847.0	13,850.4	11,299.0	3,888	6,508	1966
80.7	84.2	90.0	5.3	24.6	1,056.3	20,007.5	14,449.7	11,956.1	3,824	6,768	1967
97.7	91.7	95.4	5.3	31.9	1,101.2	20,898.9	14,705.6	12,894.9	4,333	8,484	1968
100.0	100.0	100.0	5.3	34.3	1,183.9	22,449.6	15,648.0	14,381.4	5,151	9,902	1969
94.6	105.7	108.8	5.4	31.0	1,307.7	24,357.4	16,925.9	16,925.9	6,202	11,334	1970
108.2	111.6	124.8	5.4	32.9	1,432.1	26,332.1	18,233.8	20,918.8	7,786	14,211	1971
125.3	117.8	144.7	5.5	34.9	1,587.4	28,837.9	20,097.9	26,728.4	9,460	18,378	1972
137.8	119.0	180.4	5.5	30.5	1,731.3	31,232.8	21,800.5	36,155.3	11,802	22,261	1973
171.6	122.9	253.8	5.6	27.3	1,918.4	34,130.0	23,878.5	55,708.3	16,443	30,849	1974
223.1	120.6	342.6	5.7	25.4	2,099.0	36,768.2	25,541.6	80,420.5	23,223	43,622	1975
242.8	117.3	438.9	5.8	19.9	2,264.0	39,206.4	26,835.6	108,241.4	32,527	54,255	1976
312.9	112.8	613.0	5.8	17.0	2,401.7	41,344.5	27,733.5	156,252.9	47,751	74,930	1977

(1) מדד הפרייון של סך הסקטור העסקי.
המקור: טורים (1)-(2) - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, (3)-(6) - בנק ישראל.

נספח ד': מדדי מחירים של יבוא המיועד לצריכה פרטית

לוח נספח ד'-1

יבוא תשומות ויבוא ישיר לצריכה פרטית — סחורות ושירותים, 1968/69

(אחוזים)	(אחוזים)	(מיליוני ל"י)	יבוא תשומות
	24.44	300.9	חקלאות (סי"ף)
	7.42	91.4	דלק (סי"ף)
	.57	7.0	יהלומים (סי"ף)
	44.43	547.1	סחורות אחרות (סי"ף)
		946.4	סך כל הסחורות (סי"ף)
		142.4	מסים נטו על היבוא
	76.86	1,088.8	סך יבוא סחורות
	23.15	327.9	שירותים
60.12	100.00	1,416.7	סך כל יבוא התשומות
39.88		939.7	יבוא ישיר
100.00		2,356.4	סך כל היבוא

ה מקור : בנק ישראל, לוחות תשומה-תפוקה, 1968/69.

לוח נספח ד'-2

מדד המחירים של היבוא לצריכה פרטית, 1964 עד 1977
(מדדים : 100 = 1969)

סך יבוא	יבוא תשומות	יבוא ישיר	יבוא תשומות		יבוא ישיר		משקלות (אחוזים)
			שירותים	סחורות	שירותים	סחורות	
100.00	60.12	39.88	(23.15)	(76.86)	(25.33)	(74.67)	1964
78.5	81.5	74.1	79.3	82.2	73.8	74.2	1965
79.9	81.7	77.1	80.1	82.2	77.4	77.0	1966
82.5	82.9	82.0	81.7	83.3	80.0	82.7	1967
83.6	84.4	82.4	81.1	85.4	81.1	82.9	1968
95.1	96.2	93.4	95.3	96.5	96.3	92.4	1969
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1970
102.7	106.4	97.1	104.1	107.1	104.2	94.7	1971
122.5	125.8	117.6	119.2	127.8	121.5	116.3	1972
142.6	148.6	133.5	139.1	151.4	144.0	129.9	1973
170.6	177.1	160.7	160.0	182.2	156.0	162.3	1974
267.2	299.3	218.7	203.3	328.2	180.7	231.6	1975
380.1	413.4	329.8	308.3	445.0	290.9	343.0	1976
533.6	599.1	434.9	474.4	636.6	456.7	427.5	1977
746.5	845.6	597.2	724.2	882.1	649.9	579.3	

ה מקור : בנק ישראל, על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוּחַ נִסְפָּה ד' - 3

מדד מחירים של יבוא תשומות שרותים לצריכה פרטית, 1964 עד 1977

מדד מחירים של יבוא שרותים בשער אפקטיבי 1969 = 100	מדדי מחירים של שער רשמי של ה"י ² 1969 = 100	מדדי מחירים של יבוא שרותים ¹ (דולרים) 1969 = 100	
79.3	85.7	92.5	1964
80.1	85.7	93.4	1965
81.7	85.7	95.3	1966
81.1	86.9	93.4	1967
95.3	100.0	95.3	1968
100.0	100.0	100.0	1969
104.1	100.0	104.1	1970
119.2	107.1	111.3	1971
139.1	120.0	115.9	1972
160.0	120.0	133.3	1973
203.3	128.0	158.8	1974
308.3	180.9	170.4	1975
474.4	¹ 264.0	179.7	1976
724.2	² 363.2	199.4	1977

- ה מ ק ו ר : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (1) בשנת 1976 נוספו למדד זה ההתייקריות הנובעות מהיטל היבוא (1.3.76),
בשיעור 15 אחוזים, וממע"מ (1.7.76) בשיעור 8 אחוזים.
- (2) בעשרת החודשים הראשונים של 1977 נוסף למדד הטל יבוא (15 אחוזים)
ומע"מ (8 אחוזים). בחודשיים האחרונים של 1977 בוטל הטל היבוא, אך
מע"מ הועלה ל-12 אחוזים.

לוּחַ נִסְפָּה ד' - 4

מדד מחירי יבוא של תשומות להקלאות, 1964 עד 1977

מדד מחירים מקומיים	יבוא בשער אפקטיבי			מדד מחירי חו"ל	יבוא		
	מחירי 1969	מחירים שוטפים	תשלום ליבואן		מחירי 1969	מחירים שוטפים	
	(מיליוני לירות)		(ל"י לדולר)		(מיליוני דולרים)		
82.0	108.0	88.5	2.98	102.0	29.1	29.7	1964
81.5	120.6	98.3	2.88	105.0	32.5	34.1	1965
80.3	168.1	134.9	2.81	106.0	45.3	48.0	1966
83.9	177.0	148.4	2.86	108.9	47.7	51.9	1967
100.9	185.1	186.8	3.67	102.0	49.9	50.9	1968
100.0	186.2	186.2	3.71	100.0	50.2	50.2	1969
110.2	234.1	257.9	3.85	106.1	63.1	67.0	1970
127.5	253.4	323.2	4.11	115.3	68.3	78.7	1971
151.8	233.7	354.8	4.93	114.3	63.0	72.0	1972
168.9	230.0	388.6	4.22	148.6	62.0	92.1	1973
269.9	241.9	652.8	4.49	222.3	65.4	145.4	1974
359.3	243.0	873.2	5.61	237.9	65.5	155.8	1975
566.8	246.7	1,398.4	9.82	214.2	66.5	142.4	1976
703.8	232.6	1,637.0	12.68	205.9	62.7	129.1	1977

ה מ ק ו ר : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח נספח ד' - 5

מדד מחירי יבוא של דלק, 1964 עד 1977

מדד מחירים מקומיים	יבוא בשער אפקטיבי			מדד מחירי חו"ל	יבוא		
	מחירי 1969	מחירים שוטפים	תשלום ליבואן (ל"י לדולר)		מחירי 1969	מחירים שוטפים	
	(מיליוני לירות)				(מיליוני דולרים)		
91.4	157.9	144.3	3.10	104.8	44.5	46.6	1964
89.3	184.2	164.5	3.09	102.5	51.9	53.2	1965
86.0	206.3	177.3	3.04	100.3	58.1	58.3	1966
87.1	196.0	170.6	3.08	100.3	55.2	55.4	1967
98.1	227.2	222.9	3.55	98.0	64.0	62.7	1968
100.0	249.6	249.6	3.55	100.0	70.3	70.3	1969
98.6	252.8	249.3	3.57	98.0	71.2	69.8	1970
129.5	265.2	343.3	3.84	119.6	74.7	89.4	1971
159.6	260.9	416.5	4.28	132.4	73.5	97.3	1972
226.5	398.7	903.1	4.28	187.9	112.3	211.0	1973
900.4	297.4	2,677.8	4.49	711.4	83.8	596.4	1974
1,228.2	331.9	4,076.3	6.39	682.2	93.5	637.9	1975
1,682.9	341.8	5,752.3	8.40	707.5	96.3	684.8	1976
2,497.8	342.6	8,557.3	11.60	764.7	96.5	737.7	1977

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח נספח ד' - 6

מדד מחירי יבוא של תשומות אחרות (למעט יהלומים), 1964 עד 1967

מדד מחירים מקומיים	יבוא בשער אפקטיבי			מדד מחירי חו"ל	יבוא		
	מחירי 1969	מחירים שוטפים	תשלום ליבואן (ל"י לדולר)		מחירי 1969	מחירים שוטפים	
	(מיליוני לירות)				(מיליוני דולרים)		
80.9	1,535.6	1,242.6	3.42	95.1	382.0	363.4	1964
81.6	1,550.9	1,265.6	3.40	84.9	385.8	372.7	1965
84.6	1,476.5	1,249.1	3.47	97.9	367.3	359.7	1966
86.0	1,328.2	1,142.2	3.54	97.7	330.4	322.9	1967
93.7	2,022.5	1,895.6	3.95	95.2	503.1	478.9	1968
100.0	2,301.9	2,301.9	4.03	100.0	571.4	571.4	1969
107.1	2,560.7	2,742.6	4.19	102.9	635.4	653.8	1970
128.0	2,748.1	3,516.5	4.87	105.8	681.9	721.4	1971
150.4	2,797.2	4,207.6	5.48	110.6	694.1	767.7	1972
182.6	3,505.3	6,401.2	5.20	141.6	869.8	1,231.6	1973
266.7	4,339.5	11,575.0	5.89	182.5	1,076.8	1,965.2	1974
363.7	4,078.4	14,832.7	7.70	190.3	1,012.0	1,925.8	1975
504.0	3,666.1	18,477.7	10.92	186.0	909.7	1,692.1	1976
714.8	3,901.8	27,889.8	14.12	204.0	968.2	1,975.2	1977

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח נספח ד' - 7

מדד מחירי יבוא תשומות לצריכה פרטית, 1964 עד 1977
(מדדים : 1969 = 100)

סך הכול	יהלומים	שירותים	אחר	דלק	חקלאות	
100.0	0.57	23.15	44.43	7.42	24.44	משקל
81.5	68.7	79.3	80.9	91.4	82.0	1964
81.7	70.6	80.1	81.6	89.3	81.5	1965
82.9	75.4	81.7	84.6	86.0	80.3	1966
84.4	78.8	81.1	86.0	87.1	83.9	1967
96.2	92.6	95.3	93.7	98.1	100.9	1968
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	1969
106.4	90.7	104.1	107.1	98.6	110.2	1970
125.8	95.2	119.2	128.0	129.5	127.5	1971
148.6	118.9	139.1	150.4	159.6	151.8	1972
177.1	141.4	160.0	182.6	226.5	168.9	1973
299.3	174.6	203.3	266.7	900.4	269.9	1974
413.4	270.0	308.3	363.7	1,228.2	359.3	1975
599.1	342.5	474.4	504.0	1,682.9	566.8	1976
845.6	523.6	724.2	714.8	2,497.8	703.8	1977

ה מקור : בנק ישראל, על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח נספח ד' - 8

מדדי מחירים של יבוא ישיר של סחורות לצריכה פרטית, 1964 עד 1977

מדד מחירים מקומיים	יבוא בשער אפקטיבי			מדד מחירי ח"ל	יבוא		
	מחירי 1969	מחירים שוטפים	תשלום ליבואן		מחירי 1969	מחירים שוטפים	
	(מיליוני לירות)		(ל"י לדולר)		(מיליוני דולרים)		
74.2	533.6	396.0	4.80	103.1	80.0	82.5	1964
77.0	538.9	415.2	5.02	102.3	80.8	82.7	1965
82.7	585.6	484.2	5.35	103.1	87.8	90.5	1966
82.9	506.9	420.2	5.50	100.5	76.0	76.4	1967
92.4	763.7	705.6	6.34	97.1	114.5	111.3	1968
100.0	941.1	941.1	6.67	100.0	141.1	141.1	1969
94.7	924.5	875.6	6.14	102.9	138.6	142.6	1970
116.3	1,042.6	1,212.7	6.58	117.2	157.3	184.3	1971
129.9	1,207.9	1,568.6	6.88	125.9	181.1	228.0	1972
162.3	1,185.9	1,924.6	6.72	161.1	177.8	286.4	1973
231.6	1,246.6	2,887.0	8.19	188.6	186.9	352.5	1974
343.0	1,020.5	3,500.0	10.82	211.4	153.0	323.5	1975
427.5	1,168.6	4,995.9	15.74	180.4	175.9	317.4	1976
579.3	1,193.5	6,913.9	20.24	190.9	178.9	341.6	1977

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מרור סהר חזן ולוח מסי יבוא ותשלום ממוצע של יבואן לדולר.

לוח נספח ד' - 9

מדדי מחירים של יבוא ישיר של שירותים לצריכה פרטית, 1964 עד 1977

מדד מחירים מקומיים	הוצאות ישראלים בחו"ל		
	מחירי 1969	מחירים שוטפים	
	(מיליוני ל"י)		
73.8	151.6	111.9	1964
77.4	169.4	131.1	1965
80.0	183.0	146.4	1966
81.1	248.0	201.2	1967
96.3	291.8	281.0	1968
100.0	288.0	288.0	1969
104.2	235.2	245.0	1970
121.5	247.7	301.0	1971
144.0	268.8	387.0	1972
156.0	355.2	554.0	1973
180.7	427.2	772.0	1974
290.9	412.8	1,201.0	1975
456.7	374.4	1,710.0	1976
649.9	404.2	2,627.0	1977

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (המחלקה לחשבונאות לאומית).